

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 • tālr. (+371) 67388624 • fakss (+371) 67388634 • e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

LĒMUMS

Rīgā

2009.gada 10.decembrī

Nr. E03-REUD-54

Par administratīvā soda un tiesiskā pienākuma uzlikšanu

Par Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.panta otrās daļas 2.punktā noteikto negodīgas komercprakses īstenošanu, par kuru paredzēts administratīvais sods Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.¹³ panta trešajā daļā

Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktores vietniece Brigita Liepiņa,
piedaloties akciju sabiedrības „Air Baltic Corporation”,
juridiskā adrese: Lidosta „Rīga”, Mārupes novads, Rīgas rajons, LV-1053,
vienotās reģistrācijas numurs: 40003245752,
personas ieņemamais amats: pilnvarotajam pārstāvim
vārds, uzvārds: (...)
personas kods: (...)

izskatīja administratīvo lietu un konstatēja:

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC) 2009.gada 12.augustā ir saņēmis Igaunijas kompetentās patērētāju tiesību uzraugošās iestādes elektronisku ziņojumu un 2009.gada 22.septembrī ir saņēmis Norvēģijas kompetentās patērētāju tiesību uzraugošās iestādes elektronisku ziņojumu, kuros sniegta informācija par to, ka a/s „Air Baltic Corporation” (turpmāk – Sabiedrība) mājas lapā www.airbaltic.com (turpmāk – Mājas lapa) netiek ievērotas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (EK) Nr.1008/2008 par kopīgiem noteikumiem gaisa pārvadājumu pakalpojumu sniegšanai Kopienā (turpmāk – Regula) prasības attiecībā uz cenu par lidojumiem norādīšanu.

Izvērtējot Sabiedrības Mājas lapā norādīto informāciju par lidojumu cenām, PTAC konstatēja, ka, lai patērētājs Mājas lapā uzzinātu to, cik maksā konkrēta lidojuma biļete (galīgā cena), patērētājam ir jāizvēlas lidojuma maršruts (pilsētas „no – uz” un lidojumu datumi). Pēc tam Mājas lapā parādās iespējamie lidojumu laiki un cenas. Tālāk patērētājam ir jāizvēlas vēlamais lidojuma laiks (jāieliek punkts), pēc kā visu piedāvāto iespējamo lidojumu laiku apakšā parādās informācija par to, ka minētajai cenai tiek pievienoti „nodokļi un piemaksas” un „transakcijas maksa”, tā veidojot galīgo cenu. Vizuāli konkrētās informācijas norādīšana Mājas lapā izskatās šādi:

airBaltic Nomainīt valodu:

Reģistrēties!

→ **AKCIJA!** → Biļetes → Pakalpojumi → BalticMiles → Informācija pasažieriem → Mēs iesakām → Par mums

[Uz sākumu](#) / [Biļetes](#) / [Lētas lidojuma biļetes](#) / [Izvēlieties reisu un cenu](#)

1 Meklēšana **2 Izvēle** **3 Pirkums** **4 Maksājums** **5 Apstiprinājums**

Zemākā cena nodrošināta Pilnu ceļojuma cenu būs iespējams apskatīt sadaļā "Izvēlētais ceļojums un cena", kad tiks izvēlēti vēlamie lidojumi. Visas cenas ir uzrādītas EUR.

Šis simbols nozīmē, ka cena ir mūsu īpašais Interneta piedāvājums un ir pieejama tikai airBaltic Interneta lapā!

Ja aviobiļetes cena norādīta uz zaļa fona, tad lidojumā par doto cenu atlicis neliels skaits vietu.

→ **Izlidošana** **Rīga (RIX) - Brisele (BRU)** → **Atgriešanās** **Brisele (BRU) - Rīga (RIX)**

Izliko	Ielido	Lidojuma numurs	Business Class	Economy Flex	Economy Class	Izliko	Ielido	Lidojuma numurs	Business Class	Economy Flex	Economy Class
Izlikošana: Svētdiena, 20. Decembris 2009						Izlikošana: Ceturtdiena, 31. Decembris 2009					
18:10	19:35	BT603	498.00	359.00	98.00	14:10	17:30	BT608	528.00	354.00	27.00
07:00	10:45	BT131 SK593	400.00	nav pieejama	izpārdots	07:25	17:25	OS358 BT432	350.00	nav pieejama	75.00
07:00	16:45	BT131 SK1593	350.00	nav pieejama	170.00	08:20	17:30	KL1722 (**) BT618	350.00	nav pieejama	75.00
12:30	16:45	BT135 SK1593	350.00	nav pieejama	170.00	← Ce 31/12 →					
13:15	18:15	BT159 SK4745	350.00	nav pieejama	115.00						
11:55	15:35	BT431 OS353 (VO)	350.00	nav pieejama	140.00						
11:55	18:00	BT617 KL1731 (**)	350.00	nav pieejama	170.00						

← Sv 20/12 →

→ **Izvēlētais ceļojums un cena**

Sv 20/12	18:10 Rīga	19:35 Brisele	BT603	Economy Class, U	Lūdzu, nemiet vērā! Cenu un lidojumu pieejamība var mainīties laikā, kamēr Jūs veicat rezervāciju. Ja Jūsu izvēlēta cena vairs nebūs pieejama, Jūs tiksiet par to informēti pirms rezervācijas pabeigšanas. Cena ir garantēta vienīgi tad, kad rezervācija ir pabeigta un Jums ir piešķirts rezervācijas numurs (Booking reference).	
Cena	Nodokļi un piemaksa	Transakcijas maksa	Pasažieri	Kopā		
EUR 98.00	EUR 24.39	EUR 5.00	1 Pieaugušais	EUR 127.39		
Kopējā pirkuma summa visiem pasažieriem: EUR 127.39						
Vairāk informācijas par papildus pakalpojumiem!						

Ņemot vērā minēto, PTAC konstatēja, ka Sabiedrība neievēro Regulas prasības attiecībā uz aviobiļešu cenu norādīšanu un tādējādi īsteno negodīgu, proti, maldinošu komercpraksi, tā pārkāpjot Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā (turpmāk – NKAL) noteikto negodīgas komercprakses aizliegumu.

2009.gada 8.oktobrī PTAC nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Nr.21-06/7799 *Par aicinājumu rakstveidā apņemties novērst tiesību aktu pārkāpumu*, kurā PTAC, pamatojoties uz NKAL 14.panta pirmo daļu un 15.panta ceturtais daļas 2.punktu, ierosināja Sabiedrībai līdz 2009.gada 20.oktobrim rakstveidā apņemties viena mēneša laikā, respektīvi, līdz 2009.gada 20.novembrim novērst konstatēto pārkāpumu un Mājas lapā rezervēšanas sistēmā jau sākotnēji vienmēr norādīt galīgo aviobiļetes cenu, papildus saskaņā ar Regulu atsevišķi norādot gaisa pārvadājuma maksu vai gaisa pārvadājuma tarifu; nodokļus; lidostas maksājumus (ja tādi ir) un citus maksājumus, papildmaksas vai maksas (ja tādas ir).

Tā kā nedz Sabiedrības rakstveida apņemšanos, nedz Sabiedrības viedokli PTAC nebija saņēmis un 2009.gada 25.novembrī, pārbaudot to, kādā veidā Sabiedrība Mājas lapā norāda aviobiļešu cenas patērētājiem, PTAC konstatēja, ka Sabiedrība iepriekš minēto pārkāpumu labprātīgi nav novērsusi. Līdz ar to PTAC 2009.gada 25.novembrī nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Nr.8-18/9278 *Par viedokļa sniegšanu un uzaicinājumu uz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu*, kurā PTAC:

1. informēja Sabiedrību par to, ka PTAC ieskatā Sabiedrība konstatēto tiesību aktu pārkāpumu labprātīgi nav novērsusi;
2. informēja Sabiedrību par to, ka PTAC ir uzsācis lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā, kā arī par to, kādi lēmumi PTAC ieskatā attiecīgajā gadījumā būtu pieņemami;
3. informēja Sabiedrību par administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas vietu un laiku;

4. uzaicināja Sabiedrības pārstāvi ierasties uz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu;
5. saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmo daļu aicināja Sabiedrību līdz 2009.gada 8.decembrim izteikt rakstveidā savu viedokli un argumentus konkrētajā administratīvajā lietā.

Sabiedrības rakstveida viedokli PTAC nav saņēmis.

Administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laikā Sabiedrības pārstāvis izdarīto pārkāpumu atzina, bet sniedza viedokli, ka Sabiedrībai nav tehniski iespējams novērst Mājas lapā konstatēto pārkāpumu, jo šādu iespēju šobrīd neparedz Sabiedrības sadarbības partneris, kurš uztur Sabiedrības izmantoto globālo rezervēšanas sistēmu „Amadeus”. Vienlaicīgi Sabiedrības pārstāvis, nosaucot atsevišķas aviokompānijas, informēja, ka šī ir visu aviokompāniju problēma, bet, pārbaudot Sabiedrības pārstāvja nosaukto aviokompāniju rezervēšanas sistēmas, tika konstatēts, ka attiecīgās aviokompānijas jau sākotnēji patērētājiem norāda aviobiļešu cenas, kurās ir ietverti visi nodokļi, piemaksas un/vai papildmaksas. Papildus Sabiedrības pārstāvis vērsa PTAC uzmanību, ka Sabiedrībai nav ekonomiska (peļņu gūstoša) pamata neievērot Regulas prasības un informēja, ka Sabiedrībai ir iespējams norādīt aviobiļešu cenas atbilstoši Regulas prasībām tikai Sabiedrības tiešajiem reisiem, bet ne tiem, kas ir savienotie reisi.

Izvērtējot visus lietas materiālus, PTAC secina:

Regulas 1.panta 1.punkts nosaka, ka *ar šo regulu reglamentē Kopienas gaisa pārvadātāju licencēšanu, Kopienas gaisa pārvadātāju tiesības veikt gaisa pārvadājumus Kopienā un cenu noteikšanu gaisa pārvadājumiem Kopienā*. Saskaņā ar likuma „Par aviāciju” 82.panta pirmo daļu kompetentā iestāde, kas īsteno Regulas 23. un 24.pantu, ir PTAC.

Regulas 23.panta 1.punkts nosaka, ka *publiski pieejamās gaisa pārvadājumu maksās un gaisa pārvadājumu tarifos gaisa pārvadājumu pakalpojumiem no lidostas tādas dalībvalsts teritorijā, uz kuru attiecas Līgums – šīs maksas un šos tarifus jebkādā veidā piedāvājot vai publicējot, tostarp internetā –, ir iekļauti arī piemērojamie nosacījumi. **Vienmēr norāda galīgo cenu, kas jāmaksā,** un tajā ir ierēķināta gaisa pārvadājuma maksa vai gaisa pārvadājuma tarifs, kā arī uzliktie nodokļi un maksājumi, papildmaksājumi un maksas, kuras ir obligātas un paredzamas publicēšanas brīdī. **Papildus galīgajai cenai norāda vismaz šādus datus:***

- a) *gaisa pārvadājuma maksu vai gaisa pārvadājuma tarifu;*
- b) *nodokļus;*
- c) *lidostas maksājumus; un*
- d) *citus maksājumus, papildmaksas vai maksas, piemēram, tādas, kas saistītas ar drošumu vai degvielu,*

ja pozīcijas, kas norādītas b), c) un d) apakšpunktā, ir pievienotas gaisa pārvadājumu maksai vai gaisa pārvadājuma tarifam. Informāciju par neobligātiem cenās pielikumiem paziņo skaidri, pārskatāmi un precīzi jebkuras rezervēšanas procesa sākumā, un klients izdara izvēli, piekrītot veikt attiecīgos maksājumus. Tāpat arī Regulas preambulas 15.punkts paredz, ka klientiem vajadzētu būt piekļuvei visām gaisa pārvadājumu maksām un gaisa pārvadājumu tarifiem neatkarīgi no viņu dzīvesvietas Kopienā vai valstspiederības un neatkarīgi no ceļojumu aģentūras uzņēmējdarbības vietas Kopienā, un Regulas 16.punkts paredz, ka klientiem vajadzētu

būt iespējai faktiski salīdzināt dažādu aviosabiedrību gaisa pārvadājumu cenas. Tādēļ gaisa pārvadājumu pakalpojumiem, ko sāk Kopienā, vienmēr būtu jānorāda galīgā cena, kas jāmaksā klientam, ieskaitot visus nodokļus, nodevas un maksas.

Izvērtējot lietā esošos materiālus, PTAC secina, ka Sabiedrība Mājas lapā rezervēšanas sistēmā vienmēr norāda cenu bez papildu cenas pielikumiem, kā, piemēram, nodokļi, piemaksas un transakcijas maksa, un tikai pēc noteiktu darbību veikšanas parāda galīgo cenu noteiktam lidojumam, nevis visiem iespējamajiem lidojumiem. No tā secināms, ka patērētājiem faktiski nav iespējams salīdzināt Sabiedrības un citu aviokompāniju piedāvātās lidojumu cenas vienādos virzienos, jo Sabiedrība sākotnēji nav norādījusi lidojuma galējo cenu, kā to nosaka Regula.

Tāpat arī secināms, ka Sabiedrība nenorāda patērētājiem informāciju par maksājamajiem nodokļiem. Konkrētā maksa vienmēr tiek norādīta kopā ar piemaksām, kas saskaņā ar Regulas noteikumiem ir norādāmas atsevišķi, līdz ar to patērētājam faktiski nav iespējams piekļūt informācijai par to, cik liels ir nodokļu maksājums par konkrēto lidojumu.

NKAL 1.panta pirmās daļas 2.punkts nosaka, ka *darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam, ir komercprakse.* Saskaņā ar NKAL 1.panta pirmās daļas 1.punktu komercprakses īstenotājs ir *ražotājs, pakalpojuma sniedzējs vai pārdevējs, kas savas saimnieciskās darbības ietvaros īsteno komercpraksi, kā arī jebkura cita persona, kas rīkojas ražotāja, pakalpojuma sniedzēja vai pārdevēja vārdā vai uzdevumā.*

No iepriekš minētajām definīcijām izriet, ka informācijas par Sabiedrības pakalpojumu cenām sniegšana Mājas lapā ir komercprakse NKAL izpratnē, jo konkrētā darbība ir atzīstama par tādu, kas tieši saistīta ar Sabiedrības piedāvāto pakalpojumu sniegšanu patērētājam. Savukārt, ņemot vērā, ka konkrētās informācijas sniedzējs ir Sabiedrība, Sabiedrība ir atzīstama par komercprakses īstenotāju NKAL izpratnē.

PTAC norāda, ka NKAL 4.panta pirmā daļa nosaka, ka *negodīga komercprakse ir aizliegta.* Saskaņā ar NKAL 4.panta otrās daļas 2.punktu *komercprakse ir negodīga, ja tā ir maldinoša.*

PTAC paskaidro, ka Sabiedrības īstenoto komercpraksi (kā arī tās ietvaros sniegto informāciju) PTAC vērtē no vidusmēra patērētāja uztveres viedokļa, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.2006/2004 (turpmāk – Direktīva), kura ir maksimālās harmonizācijas direktīva un kuras normas ir iekļautas NKAL, un Eiropas Kopienu tiesas (turpmāk – EKT) praksē norādītos vidusmēra patērētāja kritērijus – patērētājs, kurš ir pietiekoši zinošs un labi informēts, kā arī pietiekoši vērīgs un piesardzīgs (skat. Direktīvas preambulas 18.punkts; EKT C-112/99, 52.paragrāfs; C-44/01, 55.paragrāfs; C-356/04, 78.paragrāfs; C-381/05, 23.paragrāfs).

Tāpat arī PTAC norāda, ka saskaņā ar NKAL 7.panta otrās daļas 1.punktu *par patērētāja pieņemtu lēmumu slēgt līgumu jebkurā gadījumā uzskatāms patērētāja lēmums iegādāties preci vai saņemt pakalpojumu, vai atturēties no šādas rīcības.* No konkrētā panta izriet, ka, vērtējot komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām,

nav obligāts nosacījums, ka patērētājam līgums ir jānoslēdz. Respektīvi, pietiek vien, ja komercprakses ietekmē patērētājs pieņem lēmumu iegādāties preci vai saņemt pakalpojumu vai atturēties no šādas rīcības, jo tikai pēc konkrēta lēmuma pieņemšanas patērētājs rīkojas, piemēram, atsakās iegādāties biļeti pie cita aviopārvadātāja un uzsāk aviobiļešu rezervāciju Sabiedrības Mājas lapā, un konkrētā patērētāja rīcība jau ir atzīstama par komercprakses sekām, kuru ietvaros var tik ietekmēta arī patērētāja ekonomiskā rīcība.

Minētais PTAC viedoklis izriet arī no Direktīvā noteiktā: saskaņā ar Direktīvas preambulas 11.punktu, *ar šo direktīvu ir sasniedzama augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzība, nosakot vienotu vispārēju aizliegumu tādai negodīgai komercpraksi, kas kropļo patērētāju saimniecisko rīcību.* Direktīvas 2.panta e) punkts nosaka, ka, „būtiski kropļot patērētāja saimniecisko rīcību” nozīmē izmantot komercpraksi, *lai būtiski mazinātu patērētāja spējas pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu, tādējādi liekot patērētājam pieņemt tādus lēmumus par darījuma veikšanu, kādus viņš citādi nebūtu pieņēmis.* Savukārt saskaņā ar Direktīvas 2.panta k) punktu „lēmums veikt darījumu” ir **jebkurš** patērētāja pieņemts lēmums par to, vai, kā un pēc kādiem noteikumiem veikt pirkumu, vai veikt pilnus vai daļējus maksājumus, paturēt produktu vai no tā atbrīvoties, vai attiecībā uz to izmantot līgumtiesības, neatkarīgi no tā, vai patērētājs nolemj rīkoties vai no rīcības atturēties.

Tāpat arī saskaņā ar Direktīvas preambulas 7.punktu *šī direktīva attiecas uz komercpraksi, kas ir tieši saistīta ar to, kā ietekmēt patērētāju lēmumu veikt ar produktiem saistītus darījumus,* un Direktīvas preambulas 13.punkts paredz, ka „*lai sasniegtu Kopienas mērķus, likvidējot šķēršļus iekšējā tirgus darbībai, dalībvalstīs spēkā esošās atšķirīgās vispārējās klauzulas un tiesību principi jāaizstāj ar jaunām klauzulām un principiem. Tādēļ ar šo direktīvu nosaka vienotu kopēju, vispārēju aizliegumu, kas attiecas uz negodīgu komercpraksi, kas kropļo patērētāju saimniecisko rīcību. Lai stiprinātu patērētāju uzticību, vispārējais aizliegums būtu vienādi jāattiecina uz negodīgu komercpraksi, ko veic vai nu ārpus jebkādam tirgotāju un patērētāju līgumsaistībām, vai pēc līguma noslēgšanas un tā izpildes laikā.*” Tādējādi PTAC norāda, ka NKAL normas ir attiecināmas arī uz darbībām (vai bezdarbību (noklusējumu)), kuras Sabiedrība realizē, lai piesaistītu patērētāju (lai viņš uzsāktu aviobiļešu rezervāciju Mājas lapā) vēl pirms patērētājs ir noslēdzis konkrētu (arī rakstveida) darījumu un uzņēmis noteiktas (arī finansiālas) saistības.

Iepriekš minētais Direktīvas interpretācijas pareizums izriet arī no Eiropas Komisijas publicētajām Negodīgas komercprakses direktīvas vadlīnijām (skatīt, http://ec.europa.eu/consumers/rights/docs/Guidance_UCP_Directive_en.pdf).

Izvērtējot lietā esošos materiālus, PTAC ieskatā Sabiedrība, īstenojot komercpraksi, ir pārkāpusi NKAL 4.panta pirmajā daļā noteikto negodīgas komercprakses aizliegumu.

NKAL 10.panta pirmās daļa nosaka, ka *komercpraksi uzskata par maldinošu, ja, ņemot vērā visas īpatnības un apstākļus, kā arī tajā izmantotā saziņas līdzekļa ierobežojumus, var secināt, ka:*

- 1) *tiek noklusēta būtiska informācija, kas vidusmēra patērētājam ir nepieciešama, lai pieņemtu uz informāciju balstītu lēmumu, un komercprakses ietekmē vidusmēra patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu citādi nebūtu pieņēmis;*
- 2) *komercprakses īstenošanās būtisku informāciju slēpj vai sniedz neskaidri, nesaprotami, divdomīgi vai nepiemērotā laikā, vai*

nenorāda komercprakses komerciālo nolūku, ja tas jau no konteksta nav skaidrs, un rezultātā patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu citādi nebūtu pieņēmis.

Saskaņā ar NKAL 10.panta trešās daļas 3.punktu, *ja komercprakses īstenotājs izmantotajai komerciālās saziņas formai piemērotā veidā piedāvā patērētājam iegādāties preci vai saņemt pakalpojumu un norāda preces vai pakalpojuma īpašības un cenu, par būtisku uzskata šādu informāciju: cenu (ieskaitot nodokļus) vai (ja preces vai pakalpojuma īpašību dēļ cenu nav iespējams aprēķināt iepriekš) tās aprēķināšanas veidu, kā arī visus papildu (pārvadāšanas, piegādes vai pasta) izdevumus, ja tādi ir, vai (ja šiem izdevumiem atbilstošos maksājumus nav iespējams aprēķināt iepriekš) norādi, ka komercprakses īstenotājs var iekasēt papildu maksājumus. Vienlaicīgi PTAC norāda, ka NKAL 10.panta ceturrtā daļa nosaka, ka par būtisku informāciju uzskatāmas arī prasības, kas informācijas sniegšanai noteiktas citos patērētāju tiesību aizsardzību vai preču pārdošanu un pakalpojumu sniegšanu reglamentējošos normatīvajos aktos, it īpaši informācija par [...] preču un pakalpojumu cenu norādēm [...].*

Tāpat arī Direktīvas 7.panta pirmā daļa paredz, ka komercpraksi uzskata par maldinošu, ja, attiecībā uz tās faktiem, ņemot vērā visas īpašības un apstākļus un saziņas līdzekļa nepilnības, tā noklusē būtisku informāciju, kas vidusmēra patērētājam ir vajadzīga, lai varētu pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu, un tādējādi vidusmēra patērētājam liek vai var likt pieņemt lēmumu veikt darījumu, ko viņš citādi nebūtu pieņēmis. Direktīvas 7.panta ceturrtā daļa nosaka, ka, ja īsteno uzaicinājumu veikt pirkumu, šādu informāciju uzskata par būtisku, ja tas jau no konteksta nav skaidrs: [...] c) cena, tostarp visi nodokļi, vai, ja produkta iedabas dēļ cenu nevar pamatoti aprēķināt iepriekš, cenas aprēķināšanas veids, kā arī vajadzības gadījumā visi papildu kravas, piegādes vai pasta maksājumi, vai, ja tādus maksājumus nevar pamatoti aprēķināt iepriekš, fakts, ka šādi papildu maksājumi var būt iekasējami [...].

Ņemot vērā iepriekš minēto, PTAC konstatē, ka Sabiedrība, uzreiz nenorādot aviobiļešu cenas ar visiem nodokļiem, piemaksām un citām saistītajām maksām, īsteno NKAL 10.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto maldinošo komercpraksi, bet papildus atsevišķi nenorādot gaisa pārvadājuma maksu vai gaisa pārvadājuma tarifu; nodokļus; lidostas maksājumus (ja tādi ir) un citus maksājumus, papildmaksas vai maksas (ja tādas ir), īsteno NKAL 10.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto maldinošo komercpraksi. PTAC ieskatā konkrētās Sabiedrības komercprakses ietekmē vidusmēra patērētāji var pieņemt tādus lēmumus par līguma slēgšanu, kādus viņi citādk nepieņemtu. Konkrētais PTAC viedoklis saskan arī ar Igaunijas un Norvēģijas kompetento patērētāju tiesību uzraugošo iestāžu ziņojumos izteikto viedokli.

PTAC paskaidro, ka Sabiedrība Mājas lapā, jau no paša sākuma nenorādot aviobiļešu cenu ar visiem nodokļiem, piemaksām un citām saistītajām maksām, noklusē patērētājam lēmuma pieņemšanai nepieciešamu būtisku informāciju. Patērētājs, piemēram, vēloties salīdzināt Sabiedrības un citu aviokompāniju piedāvātās cenas noteiktam lidojuma virzienam, iepazīstoties ar Mājas lapā biļešu rezervēšanas otrajā solī pieejamo informāciju (pirms „punkta” ielikšanas konkrētam lidojuma laikam), var uzskatīt, ka norādītā maksa ir galīgā aviobiļetes cena, un tādējādi patērētājs var pieņemt noteiktu lēmumu, piemēram, iegādāties aviobiļeti pie Sabiedrības nevis pie citas aviokompānijas, neatkarīgi no tā, vai patērētājs nolemj rīkoties vai no darbības atturēties.

PTAC ieskatā tas, ka, izvēloties konkrētu lidojuma laiku (ieliekot „punktu”), respektīvi, turpinot aviobiļetes rezervāciju, patērētājam parādās informācija par to, ka papildus norādītajai cenai nāk klāt arī citas saistītās maksas, tajā skaitā nodokļi, nenovērš vidusmēra patērētāja uztverē jau iepriekš radušos secinājumu par aviobiļetes cenu, proti, ka iepriekš norādītā aviobiļetes cena ir galīgā cena, kas patērētājam maksājama, to rezervējot. Konkrētās informācijas vēlāka parādīšana nenovērš tās negatīvās sekas, kuras patērētājam varētu būt radušās, iepriekš pieņemot tieši tādu lēmumu par līguma slēgšanu, piemēram, aviobiļetes iegādāšanos pie Sabiedrības nevis pie citas aviokompānijas, kādu viņš, iespējams, nebūtu pieņēmis, ja Sabiedrība saskaņā ar tiesību aktiem (tajā skaitā, saskaņā ar Regulu) jau pašā sākumā parādītu aviobiļetes galīgo cenu, kas Sabiedrībai ir zināma.

PTAC paskaidro, ka ar teikuma:

„Pilnu ceļojuma cenu būs iespējams apskatīt sadaļā "Izvēlētais ceļojums un cena", kad tiks izvēlēti vēlamie lidojumi.”

ievietošanu Mājas lapā pirms vajadzīgā lidojuma izvēlēšanās Sabiedrība nav novērsusi PTAC norādītos normatīvo aktu pārkāpumus, jo, jau izvēloties vēlamo lidojumu, vidusmēra patērētājs ir veicis tāda lēmuma par līguma slēgšanu pieņemšanu, kādu viņš, iespējams, nebūtu pieņēmis, ja Sabiedrība informāciju par aviobiļešu cenām sniegtu atbilstoši gan Latvijas Republikas, gan Eiropas Savienības teritorijā spēkā esošajiem tiesību aktiem. Kā jau PTAC Sabiedrībai ir norādījis, saskaņā ar tiesību aktiem, tostarp, saskaņā ar NKAL un Regulu Mājas lapā rezervēšanas sistēmā jau sākotnēji vienmēr ir jānorāda galīgā aviobiļetes cena un papildus atsevišķi jānorāda gaisa pārvadājuma maksa vai gaisa pārvadājuma tarifs; nodokļi; lidostas maksājumi (ja tādi ir) un citi maksājumi, papildmaksas vai maksas (ja tādas ir).

Nemot vērā, ka Sabiedrība papildus atsevišķi nenorāda patērētājiem informāciju par gaisa pārvadājuma maksu vai gaisa pārvadājuma tarifu; nodokļiem; lidostas maksājumiem (ja tādi ir) un citiem maksājumiem, papildmaksām vai maksām, respektīvi, nenorāda informāciju, kuras norādīšanas pienākumu paredz tiesību akti par pakalpojumu cenu norādēm (Regula), secināms, ka Sabiedrība slēpj patērētājiem būtisku informāciju. Attiecīgi Mājas lapā, papildus gaisa pārvadājuma maksai/tarifam norādot nodokļu un piemaksu maksājumu summu un nenorādot konkrētos maksājumus atsevišķi, patērētājiem faktiski tiek noslēpta informācija par to, kādas ir attiecīgās nodokļu un citas saistītās maksas. Tā rezultātā patērētājam var tikt radīts maldinošs priekšstats, piemēram, par to, kāda ir Sabiedrības piedāvātā aviobiļetes cena un kādas maksas Sabiedrībai ir jāveic (nodokļi un/vai lidostas nodevas u.c.), lai Sabiedrība nodrošinātu konkrētu lidojumu, un tāpēc PTAC ieskatā vidusmēra patērētājs var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu viņš citādi nepieņemtu.

Arī NKAL 10.panta trešās daļas 3.punkts paredz, ka par patērētāja lēmuma pieņemšanai būtisku informāciju uzskatāma informācija par cenu (ieskaitot nodokļus) un visiem papildu izdevumiem, ja tādi ir.

NKAL 15.panta piektā daļa paredz, ka *šā panta ceturtajā daļā minētās tiesības neliedz Uzraudzības iestādei pieņemt šā panta astotajā daļā minētos lēmumus.*

NKAL 15.panta astotā daļa nosaka: *„Ja Uzraudzības iestāde atzīst komercpraksi par negodīgu, tā ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem: 1) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā*

likuma prasībām; 2) uzliek komercprakses īstenošanai par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi; 3) aizliedz negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama; 4) uzliek komercprakses īstenošanai par pienākumu publicēt attiecīgajai komercprakti atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā norāda laboto informāciju, atsaucot negodīgo komercpraksi; 5) piemēro administratīvo sodu likumā noteiktajā kārtībā”.

Izvērtējot lietderības apsvērumus, un ņemot vērā to, ka Sabiedrība nav iesniegusi PTAC rakstveida apņemšanos noteiktā termiņā novērst konstatētos pārkāpumus un tos labprātīgi arī nav novērsusi, PTAC ieskatā konkrētajā gadījumā ir pieņemami NKAL 15.panta ceturtās daļas 2. un 5.punktā minētie lēmumi, ar kuriem Sabiedrībai tiktu:

1. **uzlikts tiesisks pienākums nekavējoties izbeigt negodīgas komercprakses īstenošanu** nodrošinot, ka Mājas lapā rezervēšanas sistēmā jau sākotnēji vienmēr tiek norādīta galīgā aviobiļetes cena un papildus saskaņā ar Regulu atsevišķi tiek norādīta gaisa pārvadājuma maksa vai gaisa pārvadājuma tarifs; nodokļi; lidostas maksājumi (ja tādi ir) un citus maksājumi, papildmaksas vai maksas (ja tādas ir), jo ar negodīgas komercprakses izbeigšanu tiks nodrošināta patērētāju tiesību un ekonomisko interešu aizsardzība, kas kā likuma mērķis ir noteikts NKAL 2.pantā;
2. **piemērots administratīvais sods**, jo komercprakses negatīvā ietekme jau ir neatgriezeniski notikusi, tā kā patērētāju ekonomiskā rīcība jau ir neatgriezeniski negatīvi ietekmēta, kā arī ņemot vērā Latvijas Administratīvā pārkāpuma kodeksa (turpmāk – LAPK) 9.panta pirmo daļu, proti, ka Sabiedrība ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība.

PTAC uzskata, ka ar administratīvā soda palīdzību Sabiedrība tiks motivēta savā turpmākajā komercdarbībā neturpināt un nepieļaut atkārtotu iepriekš minētā pārkāpuma izdarīšanu. Arī LAPK 1.panta pirmā daļa nosaka, ka *administratīvo pārkāpumu likumdošanas uzdevums ir aizsargāt sabiedrisko iekārtu, īpašumu un pilsoņu sociāli ekonomiskās, politiskās un personiskās tiesības un brīvības, kā arī komersantu, iestāžu un organizāciju tiesības un likumīgās intereses, noteikto pārvaldes kārtību, valsts un sabiedrisko kārtību, nostiprināt likumību, novērst tiesību pārkāpumus, audzināt pilsoņus likumu precīzas un stingras ievērošanas garā, ieaudzināt viņos cieņas pilnu attieksmi pret citu pilsoņu tiesībām, godu un pašcienību, pret sadzīves noteikumiem, apzinīgu attieksmi pret saviem pienākumiem un atbildību sabiedrības priekšā*, un juridiskajā literatūrā pausts viedoklis, ka *soda kā piespiedu līdzekļa speciālās prevencijas uzdevums ir panākt, lai administratīvā akta adresāts neizdarītu jaunus prettiesiskus nodarījumus. Soda ģenerālās prevencijas uzdevums ir panākt, lai tos neizdarītu citas personas.*¹ Vienlaikus PTAC ņem vērā, ka saskaņā ar LAPK 22.pantu administratīvā soda piemērošanas mērķis ir arī audzināt personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, lai tā ievērotu likumus.

Ņemot vērā, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums un lietā nepastāv apstākļi, kas ir pamats lietvedības izbeigšanai (LAPK 239.pants), kā arī nepastāv apstākļi, lai nepiemērotu administratīvo sodu, un tā iemesla dēļ, lai atturētu pārkāpēju un citus tirgus dalībniekus no administratīvo pārkāpumu izdarīšanas, kā arī šādu pārkāpumu atkārtotāšanās, nepieciešams Sabiedrībai piemērot administratīvo sodu.

¹ Māris Baltāis. Iestādes rīcības brīvība un lietderības apsvērumi. Jurista Vārds, Nr.18(373), 17.05.2005.

Vienlaicīgi PTAC ņem vērā to, ka no LAPK 9.panta pirmās daļas izriet, ka par administratīvo pārkāpumu atzīstama vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība. Tādējādi vispārējā gadījumā administratīvā pārkāpuma lietā jākonstatē pie atbildības saucamās personas vaina.

Ar vainu saprotama fiziskās personas subjektīvā psihiskā attieksme pret nodarījumu. Kā norādīts tiesību literatūrā, juridisko personu atbildības noteikšanā vainas jautājums nevar būt risināms veidā, kādā tiek noteikta fizisko personu vaina. Šķērslis tam ir apstākļi, ka nekāda juridiskās personas psihiskā darbība nepastāv. Ja tiesībpārkāpumu izdara juridiska persona, tad konstatējams un pierādāms tiesībpārkāpums, bet tajā netiek ietverta vaina. Juridiskās personas administratīvās atbildības pamatojumā varētu likt konstatēto juridiskās personas faktisko darbību vai bezdarbību, kas atzīta par prettiesisku un sodāmu, bez jebkādas norādes uz vainu ². Līdz ar to PTAC atzīst, ka juridiskās personas izdarīta administratīvā pārkāpuma gadījumā nav nepieciešams konstatēt pie atbildības saucamās personas vainu un ka administratīvo sodu ir pamats piemērot, konstatējot un pierādot pašu tiesībpārkāpumu (skatīt Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 7.aprīļa spriedums lietā Nr.A42615607 (A1432-09/6)).

Kā jau iepriekš konstatēts, Sabiedrība ir īstenojusi negodīgu komercpraksi, tādējādi pārkāpjot NKAL 4.panta pirmajā daļā noteikto negodīgas komercprakses aizliegumu, un līdz ar to Sabiedrība tiek saukta pie administratīvās atbildības par administratīvo pārkāpumu, par kuru administratīvais sods ir paredzēts LAPK 166.¹³ panta trešajā daļā – *par negodīgu komercpraksi*.

LAPK 32.panta pirmā daļa nosaka, ka *sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem*. Saskaņā ar LAPK 166.¹³ panta trešo daļu *par negodīgu komercpraksi - uzliek naudas sodu juridiskajām personām - līdz desmittūkstoš latiem*.

Saskaņā ar LAPK 32.panta otrās daļas noteikumiem, uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Iestāde pārkāpēju ir tiesīga atbrīvot no administratīvās atbildības saskaņā ar LAPK 21.panta pirmās daļas noteikumiem tikai tādā gadījumā, ja izdarītais pārkāpums ir maznozīmīgs. Konkrētajā gadījumā no lietas materiāliem izriet, ka Sabiedrība ir pieļāvusi normatīvajiem aktiem neatbilstošas komercprakses īstenošanu attiecībā pret ievērojamu patērētāju loku, kas nav uzskatāms par maznozīmīgu pārkāpumu.

Lemjot par naudas soda piemērošanu, PTAC ņem vērā Administratīvā procesa likuma 5., 13.pantu un 66.panta pirmajā daļā minētos tiesību principus un lietderības apsvērumus, lai noteiktu lēmuma par personas sodīšanu piemērotību un atbilstību, konkrētajā gadījumā ievērojot samērību starp pie atbildības sauktā tirgus dalībnieka rīcību un tam uzliekamo ierobežojumu, kā arī patērētāju (visas sabiedrības) tiesiskās intereses, t.sk., tiesības saņemt normatīvajiem aktiem atbilstošu komercpraksi, un šo interešu aizskārumu, to, ka piemērojamām sankcijām jābūt efektīvām un no pārkāpuma atkārtošanās atturošām.

Vienlaicīgi PTAC ņem vērā arī to, ka:

- Sabiedrība nepilda Regulas prasības, kas ir spēkā jau kopš 2008.gada 1.novembra (Regula publicēta Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī 2008.gada 31.oktobrī);

² Sk., Krastiņš U. Konceptuāli par vainu administratīvajās tiesībās. Jurista Vārds Nr. 23 (476), 2007.gada 5.jūnijs.

- noklusē patērētājam lēmuma pieņemšanai nepieciešamu būtisku informāciju, kas var radīt kaitējumu patērētāju ekonomiskajām interesēm;
- ierobežo patērētāju tiesības uz informāciju balstīta lēmuma pieņemšanu, kropļojot patērētāja ekonomisko rīcību;
- attiecīgā komercprakse tiek īstenota Mājas lapā, kura ir pieejama plašam patērētāju lokam, proti, ne tikai Latvijas, bet arī citu valstu patērētājiem – praktiski Mājas lapa ir pieejama jebkuras valsts patērētājam, kurš vēlas izmantot Sabiedrības piedāvātos pakalpojumus.

Izvērtējot administratīvās lietas materiālus, PTAC nav konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 33.pantu mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu un nav konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 34.pantu pastiprinātu atbildību par administratīvo pārkāpumu.

Izvērtējot iepriekš minētos apstākļus, kā arī ņemot vērā komercprakses īstenošanas veidu un laiku, izdarītā pārkāpuma raksturu, to, ka pārkāpējs ir juridiska persona, atbildību mīkstinošo un pastiprinošo apstākļu neesamību, PTAC uzskata, ka par negodīgas komercprakses īstenošanu Sabiedrībai ir uzliekams naudas sods Ls 6000,00 apmērā, kas ir uzskatāms par samērīgu naudas sodu, ņemot vērā izdarītā pārkāpuma – negodīgas komercprakses īstenošana – raksturu un tās īstenošanas veidu, apjomu un laiku.

Izvērtējot lietas materiālus un izskatīšanā konstatētos apstākļus, pamatojoties uz LAPK 14.¹ pantu, 23.panta pirmās daļas 2.punktu, 32.panta pirmo un otro daļu, 166.¹³ panta trešo daļu, 215.⁴ pantu, 274.pantu, 275.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 5.pantu, 6.pantu, 12.pantu, 13.pantu un 66.panta pirmo daļu, NKAL 1.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu, 2.pantu, 4.panta pirmo daļu, 4.panta otro daļu, 7.panta otrās daļas 1.punktu, 10.panta pirmo, trešo un ceturto daļu, 14.panta pirmo daļu, 15.panta piekto daļu un astotās daļas 2. un 5.punktu un Regulas 23.un 24.pantu,

n o l e m t s:

uzlikt akciju sabiedrībai „Air Baltic Corporation”,
juridiskā adrese: Lidosta „Rīga”, Mārupes novads, Rīgas rajons, LV-1053,
vienotās reģistrācijas numurs: 40003245752,
naudas sodu Ls 6000,00 (seši tūkstoši) apmērā

uzdot akciju sabiedrībai „Air Baltic Corporation”,
juridiskā adrese: Lidosta „Rīga”, Mārupes novads, Rīgas rajons, LV-1053,
vienotās reģistrācijas numurs: 40003245752,
par tiesisku pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi, nodrošinot, ka Mājas lapā rezervēšanas sistēmā jau sākotnēji vienmēr tiek norādīta galīgā aviobiļetes cena un papildus saskaņā ar Regulu atsevišķi tiek norādīta gaisa pārvadājuma maksa vai gaisa pārvadājuma tarifs; nodokļi; lidostas maksājumi (ja tādi ir) un citus maksājumi, papildmaksas vai maksas (ja tādas ir).

Pieņemto lēmumu a/s „Air Baltic Corporation” ir tiesības pārsūdzēt likumā paredzētajā kārtībā. Saskaņā ar NKAL 16.pantu uzraudzības iestādes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no dienas, kad lēmums stāties spēkā. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Naudas sods jāsamaksā ar pārskaitījumu, maksājuma uzdevumā norādot:

Saņēmējs:	Valsts kase	Reģistrācijas numurs 90000050138
Saņēmēja iestāde:	Valsts kase	BIC kods TREL LV22
Konts (IBAN)	LV12TREL1060121019400	
Maksājuma mērķis:	Lēmums Nr. E03-REUD-54	
Pieņemšanas datums:	2009.gada 10.decembris	

Naudas sods jāsamaksā ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc dienas, kad saņemts lēmuma noraksts.

Direktores vietniece

(paraksts)

B.Liepiņa

IZRAKSTS PAREIZS